Delaktighet, perspektiv och rättigheter
för personer med funktionsnedsättning i Skåne

HSO Skånes intressepolitiska program för perioden 2018 - 2022

HSO Skåne
Handikapporganisationernas Samarbetsorgan

Delaktighet

HSO Skåne arbetar för ökad delaktighet för människor med funktionsnedsättning i Skåne. Delaktighet handlar om människors möjligheter att delta inom samhällets alla områden. Alla ska kunna vara delaktiga i samhällslivet, oavsett funktionsförmåga. Det gäller på arbetsmarknaden, i skolan, i det demokratiska och politiska livet och i offentliga miljöer, för att ge några exempel. Delaktighet handlar också om att vara accepterad och erkänd av andra, som en del av samhället. Tillgängligheten i samhället påverkar möjligheten till delaktighet.

Perspektiv

HSO Skåne har idag (2017) 36 medlemsorganisationer som representerar olika typer av funktionsnedsättningar och kroniska sjukdomar. Personerna i medlemsorganisationerna har en värdefull erfarenhetskunskap och bidrar med olika perspektiv i våra frågor. Det innebär att det finns mycket kunskap att hämta i medlemsorganisationerna. Deras perspektiv ligger till grund för vårt påverkansarbete.

Rättigheter

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning löper som en röd tråd genom programmet. Alla människor har rätt till full delaktighet i samhället och har särskilda rättigheter i olika sammanhang. Begreppet ”funktionsrätt” är ett nytt ord som vi använder mer. Funktionsrätt handlar om personer med funktionsnedsättnings rätt till självbestämmande och full delaktighet. Funktionsrätt kompletterar begreppen funktionsnedsättning och funktionshinder med en tredje dimension. Det handlar om rätten att kunna fungera i olika situationer, oavsett funktionsnedsättning och oavsett vilka hinder som finns i omgivningen. Personer med funktionsnedsättning har rätt till en fungerande hälso- och sjukvård, en fungerande skola och ett fungerande arbetsliv, för att ge några exempel. Genom att prata om personers rättigheter förflyttar vi fokus från hinder, tillgänglighet och särskilda lösningar till mänskliga rättigheter och principen om ett universellt utformat samhälle.

Vi arbetar för ökad delaktighet i Skåne

Vi finns för våra medlemsorganisationer

Vårt uppdrag är att samordna och driva medlemsorganisationernas gemensamma funktionshinderpolitiska intressefrågor. Det gör vi genom att förmedla information, kunskap och erbjuda användbara metoder för framgångsrikt arbete. Medlemsorganisationerna och deras enskilda medlemmar engagerar sig i vårt arbete och bidrar med synpunkter och kunskap. Som samarbetsorganisation samlar vi deras olika perspektiv och tar fram ett gemensamt budskap. På så sätt fungerar vi som en enad röst med stor kunskap och brett perspektiv.

Vi bidrar till utvecklingen av Region Skånes verksamheter

Personerna i våra medlemsorganisationer har stor erfarenhet av att befinna sig i hälso- och sjukvården, kollektivtrafiken, färdtjänsten och habiliteringen. Genom att diskutera, samla in och sammanställa deras synpunkter kan vi komma med idéer och förslag till förbättringar. Vi är en resurs som bidrar i utformningen av tjänster, produkter och processer - baserat på användarnas behov.

Vi driver utvecklingen framåt genom intressepolitik och nya idéer

HSO Skåne driver intressepolitik och testar nya idéer i projektform för att föra utvecklingen framåt på aktuella områden. Genom nya lösningar och arbetsmetoder förbättrar vi livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning och bidrar till utvecklingen i berörda verksamheter.

Vi skapar samarbeten och för dialog

Vi samverkar med intressenter och samarbetspartners. Region Skåne är vår främsta samarbetspartner. Men vi hjälper också andra att samverka. Genom vårt breda nätverk kan vi sammanföra medlemsorganisationer med andra intressenter som kan arbeta tillsammans.

Vår utgångspunkt

Vi ska bidra med kunskaper och idéer som kan utveckla samhället och förbättra livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning. Vi arbetar för mångfald och jämlikhet och tar avstånd från alla former av diskriminering. Alla människor har lika värde och lika rättigheter. Människors olika förutsättningar ska mötas med respekt, hänsyn och öppenhet. Alla har rätt att vara delaktiga i samhället, på lika villkor.

Vårt mål

HSO Skånes övergripande mål är ”Ett samhälle för alla”. Det innebär ett samhälle där individen, trots en funktionsnedsättning och/eller en kronisk sjukdom, kan leva ett så bra liv som möjligt. För att nå målet om ett samhälle för alla arbetar vi för att öka delaktigheten i Skåne. Vi tar också fram mer specifika och konkreta målsättningar inom våra intressepolitiska områden.

Hur vi arbetar

I det funktionshinderpolitiska arbetet bildar vi opinion som bidrar till samhällsförändring. Vi driver intressepolitik, för dialog och samverkar med medlemsorganisationer, Region Skåne och andra intressenter. Vi arbetar också i projektform för att testa nya idéer, utveckla arbetsformer och hitta lösningar på problem. Grunden i arbetet är en tydlig kommunikation som förmedlar HSO Skånes budskap och intentioner. Vårt verksamhetskoncept fungerar som ett beslutsunderlag som styr vilka frågor vi väljer att arbeta med, varför och hur.

Rätt till ett självständigt liv och delaktighet i samhället

Alla människor har rätt att vara en del av samhället och leva självständigt med lika valmöjligheter. Oavsett funktionsförmåga ska alla kunna ta del av det som samhället erbjuder. Flera förbättringar har skett de senaste åren, men det är lång väg kvar innan samhället är helt inkluderande. För att nå dit krävs tillgängliga miljöer och tillgänglig information, kommunikation och service. Förutsättningarna för delaktighet ska också utvecklas och förbättras. Det hänger ihop med möjligheten att få hjälpmedel, stöd och assistans.

Tillgänglighet med universell utformning som utgångspunkt

Vi anser att tillgänglighet är en viktig förutsättning för alla människors delaktighet i samhället. Vi ska fortsätta arbeta med tillgänglighetsfrågor med fokus på helheten – både fysisk miljö, information, kommunikation och service. Miljöer som används av allmänheten ska vara fysiskt tillgängliga. Det innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska kunna vistas i miljöerna. Alla ska kunna förflytta sig utan hinder och använda tjänsterna som miljön erbjuder. Information, kommunikation och service som riktar sig till allmänheten ska också vara tillgänglig för alla. Utgångspunkten i tillgänglighetsarbetet ska vara universell utformning. Då utformas miljöerna, produkterna, tjänsterna och kommunikationen så att den kan användas av alla i största möjliga utsträckning – utan behov av anpassning eller särlösningar. Denna strategi är en viktig del i den nya funktionshinderspolitiken som riksdagen beslutade om år 2017.

Vi ska verka för tillgängligt och tryggt resande i Skåne

Att kunna resa och förflytta sig är viktigt för möjligheten till ett självständigt liv och en fungerande vardag. Både när det gäller resor till arbete och fritidsaktiviteter är fungerande kommunikationer och förbindelser viktiga. Kollektivtrafiken ska bli mer tillgänglig och inkluderande för så många som möjligt. Färdtjänsten ska förbättras på flera områden för att hålla tillräckligt god kvalitet och trygghet.

Den skånska kollektivtrafiken ska vara inkluderande, så att alla skåningar kan använda den på likvärdiga villkor. I strävan mot det målet är det viktigt att informationen och kommunikationen i kollektivtrafiken utvecklas och förbättras. Alla som använder skånsk kollektivtrafik har rätt till god information kring resan, gott bemötande och god service.

Inom färdtjänsten i Skåne finns stort utrymme för förbättringar, oavsett huvudman. En av de viktigaste utvecklingsmöjligheterna gäller trygghet i resandet. Färdtjänstchauffören har ett stort ansvar för att skapa en känsla av trygghet, både när det gäller körning, säkerhet, bemötande och service. I dagsläget brister många chaufförer i sitt uppdrag och det behöver åtgärdas. Verksamheten som beställer och ansvarar för färdtjänstservice ska se till att utföraren håller avtalad kvalitetsnivå och göra uppföljningar. Vi anser att det arbetet behöver förbättras och tas på större allvar.

Vi värnar hjälpmedel, stöd och assistans

Personer med funktionsnedsättning har rätt till hjälpmedel av god kvalitet, tolktjänst, assistans och annan personlig service till rimliga kostnader. Detta stöd är livsviktigt för många människor och måste värnas. Det personliga stödet ska förhindra isolering och avskildhet och stödja människors boende och delaktighet i samhället. Personer med funktionsnedsättning har också rätt till stöd för behov som är kopplade till funktionsnedsättningen.

Vi vill se ökad delaktighet i Skåne

Personer med funktionsnedsättning har rätt till delaktighet i samhället. Det gäller även frågor som rör den egna livssituationen. Vi har rätt till självbestämmande, inflytande över vår vardag och frihet att göra egna val. Till exempel har vi rätt att välja var vi vill bo och vem vi vill leva med, på lika villkor som andra. Personer med funktionsnedsättning har också rätt att vara delaktiga i sin hälso- och sjukvård, i fritidsaktiviteter, i kulturlivet samt i det demokratiska och politiska livet.

Rätt till hälsa

Personer med funktionsnedsättning har rätt till bästa möjliga hälsa på lika villkor som andra. Det handlar om tillgång till hälso- och sjukvård, tandvård, friskvård, habilitering och rehabilitering. Det är välfärdstjänster som alla ska hålla hög kvalitet. Ett av fokusområdena under perioden handlar om att öka patientens trygghet i hälso- och sjukvården. Det rör bland annat tillgänglighet, bemötande, patientdelaktighet och kontinuitet i hälso- och sjukvården.

Vi prioriterar patientens trygghet i hälso- och sjukvården

Patientens trygghet i vården ska öka. Hälso- och sjukvården ska leverera vård av hög kvalitet i rätt tid, på rätt verksamhetsnivå, med hög patientsäkerhet. Några av de prioriterade områdena är tillgänglighet till hälso- och sjukvården, bemötande, patientdelaktighet samt kontinuitet och samordning av vård. Både patientdelaktighet, kontinuitet och samordning av vård handlar om att vården ska utformas och genomföras i samråd med patienten, så långt det är möjligt. Vi vill också se ökad samverkan och förbättrad kommunikation mellan de olika vårdaktörerna.

Vi vill dra nytta av digitaliseringens möjligheter

Digitaliseringen av samhällets välfärdstjänster sker i allt snabbare takt. Digitala tjänster och verktyg kan skapa flexibilitet och tillgänglighet. E-hälsa är ett aktuellt område som ger patienten nya möjligheter att kommunicera, skaffa sig information och medverka i sin vård. Samtidigt finns det flera utmaningar kopplade till digitalisering. De digitala lösningar som utvecklas ska vara tillgängliga för alla. De ska vara användarvänliga och utgå från användarnas behov. Om man inte tar hänsyn till de perspektiven finns det risk att de tjänster och system som utvecklas blir otillgängliga och stänger människor ute. I utvecklingen av digitala tjänster är det viktigt att slutanvändaren är delaktig.

Vi vill se fokus på hälsofrämjande och egenvård för patientens självständighet

Ohälsan bland personer med funktionsnedsättning är mycket högre jämfört med befolkningen i övrigt. Därför är det viktigt att satsa på friskvård och förebyggande insatser för att minska riskerna för följdsjukdomar och ytterligare hälsoproblematik. Ett större fokus på hälsofrämjande och egenvård är också ett sätt att avlasta hälso- och sjukvårdspersonalen och minska antalet fysiska vårdbesök. Patientutbildningar som håller hög kvalitet är en viktig del i detta, för att främja självständighet och trygghet hos patienten. Satsningar på friskvård och livsstilsrådgivning är värdefulla för flera patientgrupper i Skåne.

Slå vakt om rätten till habilitering och rehabilitering

Personer med funktionsnedsättning har rätt till deltagande i fungerade och väl uppbyggda habiliterings- och rehabiliteringsprogram. De har också rätt till hjälpmedel av god kvalitet. Möjligheten att få hjälpmedel är avgörande för många människors funktionsförmåga. De som behöver hjälpmedel ska beviljas det. Habilitering och rehabilitering ska skapa möjligheter till ett så normalt, aktivt och självständigt liv som möjligt. När flera olika yrkesgrupper och olika huvudmän är engagerade i en habiliterings- eller rehabiliteringsprocess är det viktigt att samordningen av insatser fungerar på ett bra sätt.

Forskning, utveckling och läkemedel är viktiga områden

Hälso- och sjukvården, universitet, forskningsinstitut och läkemedelsindustrin är ansvariga för forskning och kunskapsutveckling på området. Patientgrupperna vill se att forskning omsätts i praktik så fort som möjligt. Detta ligger i linje med hälso- och sjukvårdens grund ”vetenskap och beprövad erfarenhet”. Ansvariga aktörer ska också verka för att nya, bättre behandlingsmetoder och läkemedel blir tillgängliga och kommer patienterna till godo. Utveckling av ny teknik ska också prioriteras. Den kan vara av stor nytta både för den enskilde och för hälso- och sjukvårdsverksamheterna.

Rätt till utbildning, arbete och tryggad försörjning

Möjligheten till utbildning på lika villkor som andra, ett arbete och egen försörjning är mycket viktig för människors hälsa, sociala liv och ekonomiska förutsättningar. Personer med funktionsnedsättning är en grupp som idag står långt ifrån arbetsmarknaden. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning kräver allas lika rätt till utbildning, arbete och försörjning.

Vi vill se tillgänglig och delaktig utbildning

Vi vet att utbildning är en faktor som påverkar både hälsa och socioekonomiska förutsättningar. Personer med funktionsnedsättning har rätt till utbildning på lika villkor som andra, utan diskriminering. Detta gäller det allmänna utbildningssystemet, på alla nivåer. Fokus ska ligga på livslångt lärande, likvärdigt deltagande och utveckling av varje människas inneboende potential. Tillgängligheten i den fysiska miljön, i information, kommunikation och service ska vara god. Personer med funktionsnedsättning ska få anpassat stöd för att underlätta utbildningen. Utbildningsanordnaren ska också erbjuda skälig anpassning utifrån personliga behov.

Personer med funktionsnedsättning har rätt till arbete

Personer med funktionsnedsättning har rätt till arbete på lika villkor som andra. Diskriminering på grund av funktionsnedsättning får inte förekomma. Det gäller hela yrkesverksamheten, från rekryteringsvillkor, anställning och sysselsättning till arbetsförhållanden. Arbetsmiljön ska vara tillgänglig och personer med funktionsnedsättning ska ha lika möjligheter som andra arbetstagare.

Så ser verkligheten inte ut idag. Det finns mycket att göra på området innan arbetsmarknaden är inkluderande för alla som vill arbeta. Vi vet att det finns ett dolt motstånd när det gäller anställning av personer med funktionsnedsättning. Vi ska arbeta med informationsspridning och kunskapshöjning för att motarbeta de fördomar och attityder som finns. Verksamheter inom den offentliga sektorn ska engageras i det arbetet. De har ett särskilt ansvar för att göra arbetsmarknaden mer inkluderande för personer med funktionsnedsättning.

Ge oss rätt förutsättningar att genomföra vårt arbete

Personer med funktionsnedsättning som har ett arbete ska få rätt förutsättningar att genomföra det. Vi ska ha lika möjligheter som andra att utföra vårt arbete och behålla vår anställning. Personer med funktionsnedsättning har rätt till säkra, hälsosamma, rättvisa och gynnsamma arbetsvillkor. För att vi ska kunna utföra vårt arbete på ett tillfredsställande sätt ska skälig anpassning erbjudas. Det kan till exempel gälla anpassning av IT-system. Tydliga tillgänglighetskrav ska finnas vid upphandlingar av arbetsutrustning, tjänster och sådant som ingår i arbetsmiljön.

Vi kräver tryggad försörjning

Personer som inte kan arbeta på grund av funktionsnedsättning har rätt till god levnadsstandard. Idag lever många av dessa människor i fattigdom och är beroende av sina närstående för att klara det dagliga uppehället. Vi menar att socialförsäkringen måste utformas så att den garanterar en god försörjning. Den ska omfatta alla och fungera även för dem som har långvariga eller livslånga behov av stöd. Övergångarna mellan de olika ersättningssystemen i socialförsäkringen behöver också bli mer flexibla. De personer som kan och vill arbeta ska få rätt förutsättningar att göra det.

Strategisk utvecklingsplan för HSO Skåne

För att kunna driva våra intressefrågor och projekt och uppnå våra mål, utvecklar vi vår verksamhet. Vi fortsätter ta fram fler inkluderande metoder så att alla i våra medlemsorganisationer kan göra sina röster hörda.

Följande spår är viktiga att arbeta med under perioden 2018 - 2022:

- Fokus på dialogen med medlemsorganisationerna – vi ska stärka relationerna och utveckla kommunikationsvägarna
- Utveckla dialogen med samarbetspartners och intressenter för att hitta konstruktiva lösningar i samverkan
- Arbete med inkluderande metoder och metodutveckling
- Fokus på funktionshinderskunskap
- Möjligheterna till samverkan och inflytande för medlemsorganisationerna
- Organisationsutveckling för medlemsorganisationer
- Utnyttja digitaliseringens möjligheter för att utveckla vår verksamhet